

145.

Врз основа на член 136 став 7 и 8, 138 став 6, 139 став 3 и 144 од Законот за воздухопловство (Службен весник на Република Македонија бр 14/06 и 24/07), директорот на Агенцијата за цивилно воздухопловство донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ, ПРОВЕРКИ И
УВЕРЕНИЈА ЗА СТРУЧНА ОСПОСОБЕНОСТ НА
ПЕРСОНАЛОТ КОЈ ВРШИ ПОДГОТОВКА И ИЗДА-
ВАЊЕ НА ВОЗДУХОПЛОВНИ ИНФОРМАЦИИ, КАР-
ТИ, ПУБЛИКАЦИИ И ПРОЦЕДУРИ НА ЛЕТАЊЕ**

1. Општи одредби**Член 1**

Со овој правилник се пропишува начинот на вршење на обука за стекнување на стручна оспособеност како и посебните услови во однос на потребниот кадар за обука, опремата и другите посебни услови, формата, содржината и начинот на издавање, продолжување, обновување и промена на уверението за овластување на организации или центри за обука, начинот на спроведување на редовната и вонредната проверка, условите за стекнување на уверенија за стручна оспособеност, континуирано обновување на стекнатото знаење на имателите на уверенијата, начинот на издавање и суспендирање, евиденција и видот на уверенијата за стручна оспособеност, критериумите, начинот и постапката за признавање на завршената обука и програмите за обука, положени испити, стекнати дозволи и овластувања во странство на пресоналот кој врши подготовка и издавање на воздухопловни информации, карти, публикации и процедури на летање (во натамошниот текст: АИС персонал).

2. Дефиниции**Член 2**

Изразите кои се употребуваат во овој правилник го имаат следното значење:

1.- **Уверение за стручна оспособеност** - е исправа со која се потврдува дека лицето кое спаѓа во персонал во воздухопловството кој врши подготовка и издавање на воздухопловни информации, карти, публикации и процедури е оспособено за вршење на определени стручни работи.

2.- **Компетентност** - е поседување на соодветно знаење, вештина и искуство неопходни за безбедно давање на услуги од областа на воздухопловни информации соодветни на видот на уверение за стручна оспособеност.

3.- **Персонал во воздухопловството кој врши подготовка и издавање на воздухопловни информации, карти, публикации и процедури** - се лицата што поседуваат уверение за стручна оспособеност за давање на услуги на воздухопловно информирање (Aeronautical Information Service).

4. **Кандидат** - е лице на стручно оспособување во овластена организација или центар за обука на АИС персонал.

5. **ЦЦЦ (CCC) – Common Core Content and Training Objectives for AIS Training (Phase 1 и Phase 2)**, е документ на Еуроконтрол (Eurocontrol) кој ја содржи програма за обука на АИС персоналот.

3. СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ**3.1 Услови за вршење на обука****Член 3**

Стручна оспособеност на АИС персоналот се стекнува во овластени организации или центари за обука.

Член 4

Организациите или центрите за обука треба да ги исполнуваат следиве посебни услови неопходни за безбедо и уредно работење:

- уверение за вршење на обука издадено од Агенцијата за цивилно воздухопловство;
- одобрена програма за обука од Агенцијата за цивилно воздухопловство;
- стручен кадар кој поседува уверение за стручна оспособеност за инструктори како овластени наставници;
- стручен кадар кој поседува уверение за стручна оспособеност и соодветно искуство како предавачи;
- соодветни простории и опрема за изведување на обуката; и
- соодветна литература препорачана од Агенцијата за цивилно воздухопловство.

Член 5

Програмата за обука мора да биде изготвена во согласност со меѓународните стандарди и препорачаната практика на ИКАО документ 7192 дел Е-3 Training manual и документот Common Core Content Training Objectives for Basic AIS Training на Еуроконтрол, Фаза 1 и 2. За измена или дополнување на одобрената програма, потребна е согласност на Агенцијата за цивилно воздухопловство (во натамошен текст: Агенција).

Член 6

Организациите или центрите за обука на АИС персоналот се должни да водат досиеа за кандидатите за обука и евиденција на издадените потврди за завршена обука најмалку 5 години по завршување на обуката.

3.2 Форма, содржина, евиденција и начин на издавање, продолжување, обновување и промена на уверението за вршење на обука на АИС персонал

Член 7

(1) За издавање, продолжување, обновување или промена на уверението за вршење на обука на АИС персонал, организациите или центрите за обука поднесуваат барање до Агенцијата, со кое се приложуваат докази дека се исполнети условите за добивање на уверение наведени во член 4 од овој правилник.

(2) Барањето за продолжување на уверението се поднесува 30 дена пред истекот на важноста на уверението, а за обновување, во рок од 30 дена по истекот на важноста на уверението.

(3) Доколку организацијата или центарот за обука не поднесе барање за продолжување или обновување во предвидените рокови уверението се смета за повлечено.

Член 8

(1) Агенцијата по приемот на барањето, врши проверка дали е уплатена административна такса, проверка на приложената документација, како и оперативна проверка/надзор со цел да се утврди дали организацијата или центарот за обука ги исполнува условите и техничките можности за вршење обука на АИС персонал.

(2) Проверките од став 1 на овој член се вршат и при продолжување обновување или промена на уверението.

(3) При извршување на проверките од став 1 на овој член Агенцијата користи чек листи предходно изготвени согласно документацијата и податоците кои се проверуваат.

(4) Доколку од проверките наведени во став 1 на овој член Агенцијата утврди дека одредена организација или центар за обука ги исполнува условите за вршење обука на АИС персонал донесува решение за издавање, продолжување, обновување или промена кое заедно со уверението за вршење на обука му се доставуваат на барателот одкако ќе донесе доказ дека го платил надоместот за издавање, продолжување, обновување или промена на уверението за вршење на обука.

(5) Доколку Агенцијата утврди дека одредена организација или центар за обука не ги исполнува условите за вршење обука на АИС персонал донесува решение за одбивање на барањето за издавање, продолжување, обновување или промена на уверение за вршење на обука кое ги содржи причините за одбивањето.

Член 9

(1) На организации или центри за обука, уверението за вршење обука на АИС персонал, им се издава во форма и содржина согласно Административното упатство на ЈАА - АГМ дел 5 прилагодено за АИС персонал.

(2) Заради евиденција на издадените уверенија за вршење на обука на АИС персонал, Агенцијата води регистар.

(3) Регистарот содржи податоци за работата на една организација или центар за обука на АИС персонал, како и контакт телефони и адреси на одговорните лица.

3.3 Начин на вршење на обука

Член 10

Во организациите или центрите за обука на АИС персоналот се извршуваат следните обуки:

1. Основна обука,
2. Напредна обука (Pre on Job Training; во натамошниот текст: PRE-OJT),
3. Оспособување на работно место (On Job Training; во натамошниот текст: OJT).

3.3.1 Основна обука

Член 11

Основната обука опфаќа обука на кандидатите за следните предмети:

1. Воздухопловни прописи;
2. Вовед во АТМ услуги;
3. Воздухопловно информирање;
4. Метеорологија;
5. Навигација;
6. Воздухоплови;
7. Човечки фактор;
8. Системи и опрема и
9. Воздухопловен англиски јазик согласно ICAO документ 9835.

3.3.2 Напредна обука

Член 12

(1) По завршување на основната обука се организира напредна обука за стекнување на одредени вид на уверение за стручна способност.

(2) Напредната обуката се спроведува во согласност со документот ЦДЦ фаза 2 (Специјалист) - соодветен модул.

3.3.3 Оспособување на работно место

Член 13

(1) По завршување на напредната обука се организира осспособување на работно место.

(2) Осспособувањето од став 1 од овој член се спроведува со запознавање на кандидатот со:

1. Оперативни постапки;
2. Опрема на работно место;
3. Координација со други служби и
4. Постапки во случај на нужност.

(3) Осспособувањето на работно место вклучува практично осспособување низ кое кандидатот, стекнува потребно практично знаење и способност за вршење на определени работни задачи.

3.3.4 Услови за прием на кандидати на стручно осспособување во овластени организации или школски центри за обука на АИС персонал

Член 14

Услови за прием на кандидати на стручно осспособување во овластените организации или центри за обука на АИС персонал се:

1. Најмалку 18 години возраст;
2. Минимум средна стручна подготовка;
3. Здравствена способност.
4. Познавање на англиски јазик согласно ICAO документ 7192 дел E-3 Training manual.

3.3.5 Издавање на потврда за завршена обука

Член 15

На кандидатот кој успешно ја завршил обуката, организацијата или центарот за обука му издава потврда за завршена обука за АИС персонал.

4. РЕДОВНИ И ВОПРЕДНИ ПРОВЕРКИ

4.1 Постапка за спроведување на редовни проверки за издавање на уверение за стручна способност

Член 16

(1) Редовните проверки се спроведуваат преку испит кој го спроведуваат овластени испитувачи од листата на воздухопловни стручњаци.

(2) За полагање на испит кандидатите поднесуваат барање до Агенцијата за стекнување на уверение за стручна способност за АИС персонал.

(3) Кандидатот кој ги исполнува условите за полагање испит, мора да биде известен во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето за датумот на полагање испитот.

Член 17

(1) Испитот за стекнување на Уверение за стручна способност се состои од теоретски и практичен дел.

(2) Во теоретскиот дел од испитот се полагаат следните предмети:

1. Воздухопловни прописи;
2. Вовед во АТМ услуги;
3. Воздухопловно информирање;
4. Метеорологија;
5. Навигација;
6. Воздухоплови;
7. Човечки фактор;
8. Системи и опрема и
9. Воздухопловен англиски јазик согласно ICAO документ 9835.

(3) Теоретскиот дел од испитот се спроведува по пат на спроведување на интегрален тест со избор на точен одговор (multiple choice). Прашањата се од банката на прашања изготвена од Агенцијата, врз основа на соодветна литература прифатлива за Агенцијата и се објавуваат на официјална веб страна на Агенцијата.

(4) По положувањето на теоретскиот дел од испитот кандидатот полага практичен дел од испитот кој се состои од проверка на стручна способност и вештина на оперативно работно место.

4.2 Оценувањето и повторување на испитите

Член 18

(1) Овластените испитувачи номинирани за спроведување на определени предмети го оценуваат успехот на кандидатот за предметите со оценка "Положил-ла" или "Не положил-ла".

(2) Испитот се смета за положен доколку кандидатот во секој дел од испитот покаже успех од најмалку 70%.

Член 19

(1) Теоретскиот дел од испитот (интегралниот тест) може да се полага најмногу 3 пати. Ако кандидатот не положи 1 или 2 наставни предмети од интегралниот тест испитот се повторува само од тие предмети.

(2) Ако кандидатот не положи 3 или повеќе предмети од интегралниот тест испитот се повторува во целост.

(3) Ако кандидатот не го положи теоретскиот дел од испитот 3 пати за повторно пристапување на испит задолжително се спроведува дополнителна обука во овластена организација или центар за обука.

(4) Рокот помеѓу полагањето и повторувањето на испитот не смее да биде пократок од 10 дена ниту подолг од 30 дена сметајќи од денот на соопштувањето на резултатот.

(5) Положениот теоретски дел од испитот важи 2 години. Во рокот од 2 години треба да се положи практичниот дел од испитот.

Член 20

Практичниот дел може да се полага најмногу 3 пати. Ако кандидатот не го положи практичниот дел од испитот 3 пати за повторно пристапување на испит задолжително се спроведува дополнителна обука во овластена организација или центар за обука.

Член 21

Агенцијата води досиеа за положените кандидати.

4.3 Постапка за спроведување на вонредни проверки

Член 22

(1) Вонредната проверка ја спроведува Агенцијата, врз основа на предлог мерките во инспекциски записник или извештај за несреќа или инцидент, во кој одредено лице се упатува на вонредна проверка.

(2) Вонредната проверка се спроведува преку полагање на одредени или сите предмети од теоретскиот дел на испитот за стекнување на уверение на стручна способност или на практичниот дел на испитот.

(3) Агенцијата донесува решение за вонредна проверка со кое се определува начинот и времето на спроведување на вонредната проверка и се доставува на лицето за кое се однесува.

(4) Ако лицето не се јави на вонредната проверка во определениот рок, уверението за стручна способност се повлекува.

5. УВЕРЕНИЕ ЗА СТРУЧНА СПОСОБНОСТ

5.1 Видови на уверенија за стручна способност

Член 23

Согласно положениот испит се издаваат следниве видови на уверенија за стручна способност:

1. уверение за стручна способност за ФПЛ / ИНФОРМИРАЊЕ (BRIEFING);
2. уверение за стручна способност за NOTAM (NOTAM) - АФТН/ЦИДИН (AFTN/CIDIN);
3. уверение за стручна способност за изработка и издавање на воздухопловни публикации ПУБ (PUB);
4. уверение за стручна способност за изработка на воздухопловни карти и мапи МАП (MAP);
5. уверение за стручна способност за дизајнирање на инструментални процедури за летање ПРОЦ (PROC); и
6. уверение за стручна способност за инструктор.

5.2 Услови за стекнување на уверение за стручна способност

Член 24

Услови за стекнување на Уверение за стручна способност на АИС прсоналот се:

1. Да поседува потврда за завршена соодветна обука во овластена организација или центар за обука за соодветен вид на уверение за стручна способност;
2. Да поседува лекарско уверение за класа 4 здравствена способност; и
3. Да го има положено испитот за стекнување Уверение за стручна способност.

5.3. Стекнување на уверение за стручно оспособување за инструктор

Член 25

(1) Услови за стекнување на уверение за стручна способност за инструктор се:

1. Валидно уверение за стручна оспособеност од соодветен вид;

2. Најмалку 4 години работно искуство на работните задачи во согласност видот на уверение; и

3. Успешно положен испит за инструктор.

(2) Испитот за стекнување на уверение за стручна оспособеност за инструктор се состои од теоретски и практичен дел опишани во член 17 на овој правилник. Покрај предметите опишани во член 17 на овој правилник кандидатот за инструктор го полага и предметот методика на настава и педагогија.

6. НАЧИН НА ИЗДАВАЊЕ, СУСПЕНДИРАЊЕ И ЕВИДЕНЦИЈА НА УВЕРЕНИЕ ЗА СТРУЧНА СПОСОБНОСТ

Член 26

(1) По положување на испитот од член 17 од овој правилник, Агенцијата издава Уверение за стручна оспособеност со неограничена важност.

(2) Во случај на промена на податоци, оштетување или губење на уверението Агенцијата издава ново Уверение за стручна оспособеност.

(3) Агенцијата води евиденција за издадените уверенија за стручна оспособеност.

(4) Уверението за стручна оспособеност се суспендира во случаите наведени во Законот за воздухопловство.

7. КОНТИНУИРАНО ОБНОВУВАЊЕ НА СТЕКНАТО ЗНАЕЊЕ

Член 27

(1) Континуирано обновување на стекнатите знаења на АИС персоналот може да биде редовно и вонредно.

(2) Редовно обновување на стекнатите знаења се врши најмалку еднаш на секои 2 години.

(3) Континуираното обновување на стекнатите знаења на АИС персоналот се врши во овластените организации или центри за обука на АИС персоналот или кај давателот на услуги на воздухопловна навигација од страна на лица кои поседуваат уверение за стручна оспособеност за инструктор, или во странство.

(4) Вонредното обновување на стекнатите знаења се врши по укажана потреба односно по секој прекин на работа подолг од 3 месеци.

8. КРИТЕРИУМИ, НАЧИН И ПОСТАПКА ЗА ПРИЗНАВАЊЕ НА ЗАВРШЕНА ОБУКА И ПРОГРАМИ ЗА ОБУКА, ПОЛОЖЕНИ ИСПИТИ, СТЕКНАТИ ДОЗВОЛИ И ОВЛАСТУВАЊА ВО СТРАНСТВО ЗА АИС ПЕРСОНАЛОТ

Член 28

(1) Стекнати дозволи и овластувања во странство се признаваат за добивање на уверение за стручна оспособеност ако кандидатот завршил обука во овластени организации или школки центри, по програми за обука, и положил испити во странство согласно ИКАО документ 7192 дел Е-3 Training manual и документот Common Core Content Training Objectives for Basic AIS Training на Еуроконтрол, Фаза 1 и 2.

(2) Кандидатите покрај критериумот од став 1 на овој член, за стекнување на уверение за стручна оспособеност треба да полагаат и испит по предметот Воздухопловни прописи.

Член 29

(1) Лицата на работните места за кои е пропишан одреден вид на Уверение за стручна оспособеност, а кои работат на тие работни места се стекнуваат со соодветен вид на Уверение за стручна оспособеност.

(2) На оние лица кои вршеле обука на АИС персонал и имаат најмалку 4 години работно искуство и се стекнуваат и со важечко Уверение за стручна оспособеност за инструктор.

Член 30

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

Директор,
Ернад Фејзулаху, с.р.
